

Aan de besturen en fracties van de politieke partijen van de gemeenteraad van Dongen.

Onderwerp : aandacht voor senioren in uw verkiezingsprogramma

Geachte heer/mevrouw,

Zoals u weet zijn er volgend jaar weer gemeenteraadsverkiezingen. Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om u te attenderen op de positie van ouderen in Dongen en op enkele belangrijke punten die, naar wij hopen, in uw verkiezingsprogramma een plaats zullen krijgen.

1. *Samenhangend ouderenbeleid*

Het aandeel van ouderen in onze gemeente stijgt fors. De verwachting is dat in 2030 20 tot 25% van onze inwoners ouder is dan 65 jaar. Van die ouderen wordt, in vergelijking met een aantal jaren geleden, veel meer verwacht. Het (gemeentelijk) overheidsbeleid is nadrukkelijk gericht op zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en zelf de regie pakken. Ze moeten langer thuis wonen en in beginsel zelf oplossingen bedenken voor problemen die daarbij ondervonden worden en die frequenter worden naarmate de leeftijd stijgt. En als dat niet lukt, moeten ze op zoek naar hulp binnen hun sociale omgeving of trachten hun weg te vinden naar de informele en formele hulp. En dat is voor velen een complexe opgave. Want de hulpvragen kunnen meerdere beleidsgebieden betreffen zoals de toegang tot de zorg, woonsituatie, armoede, eenzaamheid, participatie, vervoer, welzijn etc.

Het ouderenbeleid is veelomvattend. Binnen de gemeentelijke structuur zijn het beleid en/of de uitvoering daarvan veelal verdeeld over meerdere teams en zijn meerdere portefeuillehouders verantwoordelijk voor onderdelen van dat beleid, ondanks de aanwezigheid van een coördinerend wethouder ouderenbeleid. Dat levert een gefragmenteerd beeld op. Wij zijn van mening dat een goed en efficiënt integraal ouderenbeleid van groot belang is voor de steeds groter wordende doelgroep en voor de coördinatie van dat beleid. Het bevestigt de bijzondere positie en het belang van ouderen in de Dongense samenleving. Wij pleiten daarom met nadruk voor een gemeentelijk integraal ouderenbeleid en zijn graag bereid daar samen met de gemeente aan bij te dragen.

Om samenhangend ouderenbeleid te formuleren en dat beleid uit te voeren en om de continuïteit daarvan te waarborgen, ook na wijziging van de politieke constellatie in het college van B&W of de gemeenteraad, is

het belangrijk om ouderen als een aparte doelgroep aan te merken. Ook de toenemende omvang van deze doelgroep en de vele aspecten van dat beleid nopen daartoe.

2. *Woonzorganalyse*

Het langer thuis moeten wonen, roept de vraag op naar passende woonvormen voor ouderen vanwege vergrijzing, zorg aan huis en veranderende woonbehoeften. Bovendien speelt het probleem van de doorstroming. Ouderen verhuizen weinig en als ze een verhuiscens hebben is die meestal erg specifiek bijvoorbeeld ten aanzien van de woonomgeving, de nabijheid van voorzieningen etc.

De woningvoorraad en woonomgeving moet geschikt gemaakt worden voor ouderen die langer thuis wonen en tegelijk zorg en ondersteuning nodig hebben. Om tot goede woonoplossingen te komen is het van groot belang om wonen en zorg met elkaar te verbinden. Op dit moment is het voor velen – in ieder geval voor ons en wij denken ook voor de gemeenteraad – niet inzichtelijk of en hoe de woonzorgopgaven in Dongen worden opgepakt en wat de omvang daarvan is. Conform de aanbevelingen van de Taskforce Wonen en Zorg (een gezamenlijk initiatief van VNG, Aedes, ActiZ en de ministeries van VWS en BZK) pleiten wij voor het opstellen van een woonzorganalyse. In feite gaat het dan om een nulmeting waar de gemeente, samen met verhuurders en zorgorganisaties, staan in het maken van deze analyse. Op basis daarvan kan de volgende stap zijn het opstellen of aanpassen van de woonvisie. In ieder geval geeft een nulmeting inzicht in toonaangevende voorbeelden van wooninitiatieven, welke knelpunten partners ervaren en welke hulpvragen zij hebben bij de realisatie van duurzame woonzorgoplossingen.

3. *Maatwerk in de communicatie met de (doelgroep) ouderen*

Het stereotype beeld over hulpbehoevende ouderen heeft een hardnekkig bestaan. Het is het beeld van ouderen die kwetsbaar zijn, van mensen die geholpen moeten worden en van mensen die vooral rust willen hebben. Het is een achterhaald beeld. De ouderen van vroeger zijn niet meer de ouderen van nu. De huidige 60 en 70-jarigen zijn weerbaarder dan vroeger. Bij veel ouderen is een beroep op zelfredzaamheid en zelfregie niet onlogisch. Maar dat betekent wel dat de (lokale) overheid de randvoorwaarden moet creëren die ouderen in staat stellen die zelfregie ook te kunnen pakken. Geen afwachtende maar een inspirerende overheid.

En er zijn verschillen tussen de “jongere” categorie ouderen en de “oudere”, zeg maar de 80 en 90-jarigen. Vaak grote verschillen zelfs. Dat hangt onder andere samen met opleiding, verschil in inkomen, wel of niet westerse achtergrond, kansen in de samenleving etc. Vooral bij deze groep bestaat er een grote vraagverlegenheid. Daar komt bij dat de samenleving complexer is geworden. En de digitale vaardigheid is bij een belangrijk deel van de ouderen niet aanwezig of van een beperkt niveau. Bovendien wordt digitaal communiceren door velen, niet alleen door ouderen, als afstandelijk ervaren en belemmerend kan werken om goed inzicht te krijgen bij hulpvragen.

Maatwerk is daarom nodig, ook ten aanzien van de communicatie.

De SeniorenRaadDongen vindt dat de gemeente op de volgende punten actie zou kunnen nemen:

- zorg voor maatwerk voor de doelgroep ouderen bij het uitvoeren van het communicatiebeleid;
- ga daarbij uit van snelle en toegankelijke mogelijkheden voor hulpvragen;
- communiceer op begrijpelijke wijze, zowel digitaal als schriftelijk. Informeer telefonisch na de digitale of schriftelijke communicatie bij betrokkene of nog nadere toelichting gewenst is, in ieder geval bij onderwerpen die als complex kunnen worden aangemerkt;
- hanteer bij de gemeentelijke dienstverlening als uitgangspunt: “digitaal waar het kan, fysiek voor wie dat wil”.

4. *Wees realistisch over zelfredzaamheid.*

Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft eind 2020 een rapport gepubliceerd met de resultaten van een onderzoek naar de verwachtingen en resultaten van 5 jaar decentraal beleid. Voor wat betreft het onderwerp zelfredzaamheid wordt het volgende geconstateerd.

De decentralisaties zijn gepaard gegaan met budgetkorting van de gedachte dat de gemeenten het goedkoper konden. Gemeenten staan immers dicht bij de burger. Bovendien werd ingezet op het beleidsuitgangspunt dat burgers meer zelfredzaam moesten zijn en eigen verantwoordelijkheid en regie moesten nemen. Die verwachtingen zijn slechts ten dele waargemaakt. Het is daarom logisch dat gemeenten structureel geld tekortkomen.

Het verschil tussen de verwachtingen en de praktijk op het gebied van de zelfredzaamheid is evident. Dat geldt voor hulpvragers maar ook voor mantelzorgers, zeker ook, nu de komende jaren het aantal ouderen toeneemt en het aantal mantelzorgers afneemt. Gemeenten en contactambtenaren onderschrijven het belang van zelfredzaamheid c.a. maar moeten in de praktijk vaak anders handelen, als de eigen kracht beperkt is, geen sociaal

netwerk aanwezig is of mantelzorgers ontbreken of overbelast zijn, of zelf inmiddels tot de categorie van 80 en 90 jarigen zijn gaan behoren. Het gevaar bestaat dat eigen kracht en regie lege begrippen worden die eerder belemmeren dan helpen. Het voor elkaar zorgen is ook een samenlevingsvraagstuk dat nauwelijks door de overheid kan worden afgedwongen. Bovendien wordt ook de opvatting sterker dat het idee van een kleinere rol van de overheid bij het verlenen van zorg steeds minder draagvlak krijgt.

De uitgangspunten in 2015 ten aanzien van de decentralisaties hebben niet aan de verwachtingen voldaan. Het stelsel van sociale voorzieningen is niet minder complex geworden en de samenleving is niet zorgzamer geworden. Op dezelfde voet doorgaan is dus eigenlijk geen optie. Het vraagt om herbezinning en bijsturing door zowel de lokale als de landelijke overheid.

Daarom vragen wij partijen in de gemeenteraad het volgende:

- stel bij de bijsturing van doelstellingen in het sociale domein de ondersteuningsbehoefte van ouderen en andere hulpvragers centraal;
- stel niet-werkzame doelstellingen bij en wees bij de herbezinning realistisch ten aanzien van de toepassing daarvan, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van het uitgangspunt van de zelfredzaamheid c.a.;
- neem geen besluiten over kostenbeheersingsvoorstellen of ombuigingen in het sociaal domein als niet duidelijk is welke invloed die hebben op de zorg- en ondersteuningsbehoefte van inwoners, vooral de kwetsbare groepen. Gelet op de verantwoordelijkheid van de gemeente dienen discussies over de toepassing en kwaliteit van de zorg vooral in de gemeenteraad gevoerd te worden.

5. *Veilige straten, voet- en fietspaden*

In 2009 heeft de gemeenteraad van Dongen, in het kader van bezuinigingsmaatregelen besloten, om het onderhoudsniveau van wegen, straten en pleinen te verlagen. Intussen zijn de gevolgen daarvan steeds meer zichtbaar in het openbaar domein. Op vele plaatsen in Dongen zijn trottoirs en fietspaden gevaarlijker geworden door de aanwezigheid van losse tegels, verzakkingen en verhogingen (wortels van bomen) en grotere ruimte tussen tegels (rafelig). Er is dus sprake van fors achterstallig onderhoud. Voor ouderen die slecht ter been zijn of gebruik moeten maken van scootmobiel, rolstoel of rollator is het zich verplaatsen over deze voet- en fietspaden een uitdaging geworden. En dat geldt ook voor mindervaliden of mensen met kinderwagens.

Daarnaast worden vele auto's in diverse straten gedeeltelijk op de voetpaden geparkeerd, waardoor mensen gedwongen worden uit te wijken naar de straat.

Ons verzoek aan de gemeenteraad is daarom om dit probleem met de nodige urgentie te adresseren, door voor de komende raadsperiode voldoende middelen ter beschikking te stellen voor onderhoud. Wellicht kan dit ook betrokken worden bij de uitvoering van de plannen voor een wijkschouw in de Dongense wijken, indien dit voortvarend wordt opgepakt.

Graag hopen wij te kunnen rekenen op uw steun bij het opnemen van bovenstaande punten in uw verkiezingsprogramma. In het belang van de ouderen van Dongen. Wij wensen u veel succes bij de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting SeniorenRaadDongen

Leo Hamers.
Voorzitter